

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Küzdelem a hidért.

Nem sokkal kevesebb helyiség vete-
kedik egymás közt, egy reménybeli va-
suti hidért, mint a hány város annak ide-
jén versengett Homéroszért. Baja, Bát-
taszék, Gombos, Erdőd, Bezdán, Kis-
Kőszeg. Tehát összesen hat. Egygyel
kevesebb az ókori szülővárosoknál.

A versenyszerű mozgalom pedig nem
is valami régi keletű. Csak azóta vált
nyilvánvalóvá, hogy a Széll-kabinet Baja-
Bátaszéknek helyezte biztos kilátásba
az áthidalás perfectuálását.

Most egyszerre jön egy csomó aspi-
rans, köztük egy régiebb: „Gombos-Er-
dőd” és egy egészen fiatal: „Bezdán-
Kis-Kőszeg.”

Az előbbinek az istápolója a horvát-
szlapon érdekelttség az élen Eszékkel.
Az utóbbinak a bölcsőjét még csak most
ringatják Zomborban, azaz, hogy helye-
sebben a „Zombor és Vidéke” c. hirlap
annak voltaképeni dajkája. Még pedig
elég száraz dajkája. Nincs egy elfogad-
ható érve, nincs egy plansibilis indoka,
mely a bezdán-kis-kőszegi dunai áthida-
lást az „országos érdek” zománcával
tudná bevonnai. Mind megannyi speciális
helyi ugyszólván zombori érdek kandi-
kál ki az egész mozgalom háttéréből.

De hát vegyük sorra az aspiránsokat:

Gombos—Erdőd közt tudvalevőleg
komp-közlekedés közvetíti Magyaror-
szág délvidékének forgalmát Szlavonor-
szággal. Mindenesetre jogos aspirációja
az érdekelt vidékeknek és különösen
Szlavóniának a kezdetleges átkelési esz-
közt egy vasuti hiddal fölcserélni. Ezt
elismerjük, ez előtt kalapot emelünk.
Jogos és méltányos törekvésük előtt
meghajolunk. Ennek a törekvésnek az
eredete már régebbi keletű. És az eszé-
kiek mostani mozgalma már csak föl-
melegített káposzta. Élükön Cseh Ervin
horvát miniszterrel mozgolódnak és fő-
séremlük a *baja-bátaszéki áthidalás*
küszöbön álló megvalósulása. Ez ellen
küzdenek kézzel, lábbal és mint a „Pester
Loyd” f. hó 9-iki számában olvassuk,
küldöttségileg járulnak a miniszterium
elé.

A másik aspiránsnak „Bezdán-Kis-
Kőszeg” van a „Zombor és Vidékében”
jelezve.

Ezt az egész mozgalmat — mely mi-
hamar apró darabokra fog hullani — a
„Zombor és Vidéke” fundálta ki és fo-
gadni lehetne, hogy se Bezdán, se Kis-
Kőszeg még a mai napig sem álmodtak
volna dunai hidról, ha a „Zombor és
Vidékét” véletlenül nem olvassák.

Hogy ennek az áthidalásnak országos
fontossága egy szemernyi sincsen, azt

bővebben fejtegetni merő fölösleg. Itt
csak Zombor érdekéről lehetne szó,
amely melleleg legyen megjegyezve,
még nincs is Bezdánnal vasuti össze-
kötetésben!

A harmadik és legjogosabb, egyuttal
legrégebb aspiráns Baja-Bátaszék, mely-
nek országos fontossága a bezdán-kis-
kőszegi áthidalással egy napon nem is
említhető, a gombos-erdődi áthidalásnál
pedig azért előbbrevaló, mert nagyobb
országrészeket van hivatva egybekap-
csolni, azután, mert végtére is Gombos-
Erdőd közt van már legalább gőzkomp,
Baja-Bátaszék közt még ennyi sincs.

Ami pedig az eszékieket a zombori-
akkal most egy kalap alá hozza, az egy
nagyon csunya, közönséges és igazán
csak emberi gyarlóságnak betudható
közös jellemvonás: az irigységgel páro-
sult agyarkodás Baja-Bátaszék ellen.

Ezt éreztük ki az eszékiek mozgal-
mából, amit már lapunk nov. 29-iki
számában közöltünk, ugyanez buvik ki
a zomboriak kapálódzásából, amint ezt
a „Zombor és Vidéke” f. hó 7-iki szá-
mában olvassuk:

„Végre valahára Zombor is megmoz-
dul s tudatára ébred annak, hogy van
és létezik. Mint értesülünk, e napokban
a zombori kereskedelmi egyesület tárgyalta
a bezdán-kis-kőszegi Duna áthidalását,

TÁRCA.

Náday Ferencz barátja.

Náday Ferencz, a legszeretetre méltóbb ma-
gyar színész, nemrég ünnepelte negyven-
éves fordulóját annak a napnak, amikor elő-
ször lépett a közönség elé. Ez alkalomból, a
miniszterelnöktől lefelé, a művészet minden
barátja meleg szívvvel üdvözölte, egyértelmű-
leg még hosszú, vidám ifjúságot kívánva a
hatvanéves — fiatal színésznek. Mi egy tréfás
történetet tudunk róla, egy igaz történetet,
melyet olvasóinknak közrebocsátunk.

A nagy művész nem rég egyedül üldögélt
egy belvárosi kávéházban. Szórakozottan for-
gatta az illusztrált lapokat, mert nyolc órára
fontos randevuja volt. (Nem szabad valami
bakfisra gondolni, a művész néhány képvi-
selőbarátját várta.) Amint éppen a *Graphic*
egy indiai képét szemlélte volna, hirtelen fel-
nyitott a kávéház ajtaja és egy kövér, zöld-
kalapos ur lépett be a vörösen erezett már-
vány asztalok közé.

Mikor a zöldkalapos ur a kitűnő színész
meglátta, nagyot rikoltott örömeiben.

— Ohó, — kiáltotta, hiszen ez Feri, az én
drága, szeretett Ferikém... Pompás ez édes

öregem, hogy ilyen véletlenül összetalálkoz-
tunk. Mintha csak megsejtettem volna, valami
csodálatos ösztön kényszerített, hogy bejőjlek
ebbe a kávéházba. Éppen másfél órája haj-
szollak mindenütt: a lakásodon, a színháznál,
a Kerepesi-út egyik végétől a másikig.

Oly őszinte örömmel mondta ezt, hogy
Nádaynak nem volt többé bátorsága így szólni
hozzá:

— Tulajdonképpen kicsoda is vagy te, ked-
ves cimborám?

Maga is vidám képet vágott tehát és az ő
szeretetre méltó könnyedségével tárta szét a
karjait.

— Nini — mondta furfangosan hiszen —
ez... csakugyan... biz' Isten, te vagy öreg
kutya! No, mindenre számítottam volna, csak
arra nem, hogy veled még ma este összeta-
lálkozzam. Ördögbe, milyen nagyszerű vélet-
len. Ül le hát, teirngettét és beszéld el, hol
jártál mindeddig?

Amig az idegen ur a botját és a zöld ka-
lapját lerakta, a kitűnő színész így szólott
magában:

— Kétségtelen, hogy bizalmas barátom le-
het, mert különben alig örülne ennyire...
De jó Isten, láttam-e én már egyáltalán ezt
az ábrázatot? Csak legalább annyit tudnék,

hogy budapesti, avagy vidéki ember-e? No de
mindegy, majd csak kiderül valahogyan.

Barátságosan, fesztelenül ütögette meg a
kövér ur vállát.

— Hogyan vagytok odahaza?

— Köszönöm, mindannyian jól volnánk,
csak a szegény Mari szenved még mindig a
régii reumatikus bajában.

— Ugyan?

— Biz úgy, öregem.

Náday mély részvétellel csóválta meg a fejét:

— Nagy baj, komoly baj a reuma...
Trencsén-Teplicz vagy Héviz kellene a sze-
gény Marinak.

A zöld kalapos ur nagyot sóhajtott.

— Persze, hát persze, hogy az kellene. De
Marit nem lehet kimozdítani, hiszen tudod!

Náday melankólikusan bólongatott:

— Tudom, hogyne tudnám...

— De nem erről van szó, — folytatta az
idegen — egy igen komoly ügyben voltam
bátor keresni a lakásodon. Természetesen, is-
mered az én szenzációs esetemet...

— Hogyne!

— És vajjon mit szölsz hozzá, mint okos
és józan férfiú? Mondanom sem kell, hogy
rendkívül sokat adok a véleményedre.

Náday keserűen vont a fülére az ajkát.

— Mit szólnék, ugyan mit szólhatnék?...

— felismerve annak a zombori kereskedelemre rendkívül fontos voltát, elhárította, hogy széles körű erélyes mozgalmat indít a bezdán-kis-kőszegi áthidalás érdekében. Örömmel üdvözljük ez akciót — s ámbár némileg már oda lett ígérve a baja-báttaszéki áthidalás, de ez ígéret ne tartson vissza bennünket, — mert hisz Baross Gábor is oda ígérte már egyszer Gombosnál a Duna áthidalását — s még sem történt semmi. A Duna áthidalása Bajánál műszaki szempontból majdnem kivihetetlen, — stratégiai szempontból pedig értéktelen.“

Nem tudunk elég magyarázatot adni annak a kvalifikálhatlan, nyílt, ellenséges hangnak, amely egyszerre ilyen erővel zúdul Baja ellen egyrészt Szlavoniából, másrészt meg a nemzetiséglakta Zombor városából!

De másrészt csak sajnálni tudjuk ezt a naiv erőlködést; ezt a hasztalan vergődő, halva született lázas reménykedést!

Most, a mikor az összkormány egybehangzó nyilatkozata elég garanciát nyújt az országnak a baja-báttaszéki áthidalás megvalósulására, most amikor a miniszterium a beruházási kölcsönprogramban már gondoskodott is a bajai hid költségeiről, most amidőn a nov. 29-iki monstre-küldöttség tisztelgése beigazoltta tette ennek a hidnak országos jelentőségét, most akarnak az eszékiek és zomboriak mesterségesen szított ellenmozgalmal demonstrálni?

Nehéz feladat vár szegényekre. Előreláthatólag megoldhatlan.

A játék vége pedig nem más, mint hogy az eszékiek és zomboriak küzdelme egy mindig nevetséges béka-egérharccá fog törpülni és a hidért versengő Eszék és Zombor között Baja-Báttaszék lesz — a nevető „tertius“

SZ. V.

Pénzügyeink.

Még élénk emlékezetünkben van, amikor előre megjósoltuk, hogy az adókiivető bizottság nem lesz képes megvédeni polgárságunkat az indokolatlan adó felemelésektől. Akkoriban a városházát kormányzó párt erősen ütötte mellét, hogy minek támadjuk az adókiivető-bizottság egyes tagjait, majd ha befejezik eljárásukat, akkor beszéljünk. No hát most befejezték működésüket, a felebbezések is visszajöttek s mit látunk? Azt látjuk, hogy dacára a lakosság elszegényedésének, a kereseti források csökkenésének, a kereskedelem és ipar pangásának, a kereseti adók felemeltettek. Kiderült, hogy az adókiivető-bizottság nem volt képes megvédeni a polgárok érdekeit, sőt igen sok esetben felült Bárczy urnak, a kincstár képviselőjének. Kitünt, hogy Bárczy ur érdemeket akart szerezni, kitünt, hogy a pénzügynek mindegy, ha egy város polgárságának átka, szitkozódása, jajkiáltásai is kíséri az ő működésüket, annak irgalma nincs, hanem csak azt tekinti, hogy a kincstár minél több pénzt kapjon — ha elpusztul is egy város polgársága. Ebből az az üdvös tanulság, hogy idejekorán kell a hatóságoknak az iránt gondoskodni, hogy a pénzügyminiszterium által kijelölendő adókiivető-bizottsági tagok olyanok legyenek, akik képesek megvédeni a polgárságot. Ne kicsinyeljék ezen kérdést a városházán, mert a pusztulásnak következményei kiszámíthatatlanok. Ki küldte ki Bajára Bárczyt, ki adott neki utasításokat, kinek ajánlatára nevezte ki a pénzügyminiszter az adókiivető-bizottság tagjait, ki küldte Bárczy urat előadónak a felszólamlási bizottságba. Györffy pénzügyigazgató ur. Bár a magánéletben kifogástalan gavalér uri ember; közműködését a legnagyobb mértékben elítéljük. Ő az oka az adóemelésnek és így a város hanyatlásának.

De nemcsak ennek oka a zombori pénzügyigazgatóság és így a pénzügy-

igazgató, hanem annak is, hogy a város legszegényebb sorsú lakosait, a legnagyobb téli hidegben, amikor azoknak enni valójuk sincs, üldözik az adók sürgős behajtásával. Nem kisebb dolgot indítványozott, mint azt, hogy derék főszámvevőnk, Lakner István ellen mondasák ki a vagyoni felelősség.

Ez nem lehet józan, okos fináncpolitika. Kötelességünknek ismerjük ez oldalról is kijelenteni, hogy a közigazgatási bizottság helyesen járt el, midőn egyhangúlag elutasította a pénzügyigazgató előterjesztését. Nem akarjuk az országgyűlés elé vinni minduntalan bajainkat, módot akarunk adni a pénzügyigazgató úrnak, hogy hatalmát ne csak a kincstár de a polgárság javára használja fel, mert ha tovább tartanak intézkedései ez irányban, kénytelenek leszünk a pénzügyminisztert meginterpellálni az iránt, hogy van-e tudomása a pénzügyigazgató urnak drámai szigorú intézkedéseiről és kívánságairól és hajlandó-e Baja város közönségén segíteni.

Ez alkalommal felemlítjük, hogy halomlás szerint egy miniszteri kiküldött járt itt, ki azt mondta volna a végrehajtóknak, hogy a szegény emberek utolsó vánkosit is el kell árvereztetni. Nem tudjuk igaz-e. Szeretnénk, ha megcáfolnának. De ha igaz, úgy intő példaul szolgálhat a szívtelen, irgalmatlan, esztelen pénzügyi politikának felhagyására.

Az ilyen tisztviselő, aki így mer nyilatkozni, az nem a társadalom javára, hanem kárára működik.

Sokkal jobb lenne, ha az utazó fináncokat beszüntetnék, minden héten látunk belőlük egy-kettőt, ha azt a költséget a mibe utazásuk és időmulasztásuk kerülnek, leírnák a szegény emberek adójából, helyesen és okosan cselekednének.

De más büne is van a pénzügyigazgatóságnak, a melyben osztozik a bölcs városháza is. Az utolsó népszámlálás alkalmával felvették a katonákat és min-

A világról régóta meg van a magam véleménye, — és négy szemközti bizalmasan megmondhatom, hogy ez a vélemény éppenséggel nem a legjobb . . .

Sötéten rázta meg a fejét, de eközben így szólott magában:

— Uristen, kicsoda is lehet ez a kellemetlen idegen?

A zöldkalapos ur kiméltlenül folytatta:

— És mit mondasz a hirlök támadásához?

— Ej, mit sem kell adni arra. Egy lap nem a világ, bár mit írjon is.

— De hiszen nem egy lap írta, hanem valamennyi.

Náday, mintha legtermészetesebb logikával beszélne, komoly meggyőződéssel válaszolta:

— Hiszen éppen az!

Az idegen most közelébb húzta a székét.

— Azt hiszem — szólott suttogva — hogy te ezek után teljesen tisztában vagy a dolgokkal. Ha tehát szíves akarnál lenni hozzám, beszéljél az érdekemben egynehány jó szót az államtitkárral.

Náday szolgálatkészen meghajolt.

— Kérlek — szólott, szíveskedjél föltétlenül rendelkezni velem . . .

— Holnap audienciára megyek, de mielőtt ő méltóságával beszélnék, szeretném, ha te kegyes volnál őt az érdekemben informálni. Tíz órakor megyek a minisztériumba, te talán már kilenc felé felkereshetnél.

— A legnagyobb örömmel.

Amig szegény Náday ilyen franciás udvariassággal válaszolt, a lelkében így töprenkedett szomoruan:

— Informáljam az államtitkárt egy olyan ügyben, amelyről egyetlen jottát sem tudok és egy olyan ember érdekében, akinek kilétééről még csak halavány sejtelmeim sincsenek.

— Tehát megígéred? folytatta a zöld kalapos.

— Természetesen.

És erre biztossággal számíthatok?

— Feltétlenül.

Bensőleg pedig így szólott:

— Bizony Isten, szomorú vége lesz mindennek.

Eközben ismét nyílt a kávéház ajtaja és a szabadelvű párt egyik képviselő tagja lépett a kávéházba. A képviselő kevés beszédű ember és azért csak egy kézmozdulattal üdvözölte Nádayt. Mikor az idegen urat meglátta, kételkedve állott meg az asztalnál, de csakhamar leült az egyik üresen álló székre.

Amig az idegen a kávéját itta, a képviselő titkolózva sugta a Náday fülébe:

— Hozzád tartozik ez az ur?

— Igen, sóhajtotta a kitünő művész.

— Hát mutass be neki.

Náday Istennek ajánlotta a lelkét.

— Engedd meg, szólott a zöldkalaposhoz, hogy X. Y. képviselő urat bemutassam, — itt pedig . . .

Következett volna a zöldkalapos idegen neve, de a nagy színészt egyszerre csillapíthatlan köhögési roham fogta el. Ez a köhögés oly pompásan sikerült, hogy a pincérek ijedten hoztak néhány darab fehér cukrot, a képviselő pedig jóakarattal hátba ütögette néhányszor. De a kis cselvetésnek meg volt az a haszna, hogy az idegen ur most önmaga mutatkozott be, fájdalom, olyan halkán, hogy a szegény Náday megint nem értette meg a nevét.

A kinos helyzet nem tartott soká. Náday barátja tíz perc múlva felemelkedett a helyéről és távozott. De mielőtt elment volna, még egyszer fülébe sugta a művésznak:

— Föltétlenül számítok az ígéretedre. Megvagyok győződve, hogy nem afféle szokásos ígértetés . . .

pen átutazót bajai lakósnak és kimutatták, hogy Baja városának több mint 20000 lakósa van? Miért tették? Mi volt a céljuk? Semmi. Az elbizakodottság, a nagyvárosi hóbort. Pedig ez a nagyváros keservesen megbosszulta magát. Minden pohár bor után, amit bajai ember megiszik többet kell ezért fizetni. Hát helyes, okos politika ez? Hát jóra vezethet az ilyen felületes gazdálkodás?

Am a pénzügyigazgatóság sem hagyta annyiba. Van Baján vagy 130 italmérő korcsmárosok és szatócsok, 130 család fentartója. Isten neki, rögtön neki esett a fináncz. Az összes italmérési engedélyeket felemelték, a mely ismét több ezer koronába kerül ezen 130 család fentartónak. E kérdésre még visszatérünk. Levonjuk a fentiekből a következőt, hogy Baja városnak eddig pénzügyi politikája nem volt, vagy ha volt az abból állott, hogy adósságot csinált, többet költött, mint jövedelme volt, a polgárok érdekeivel senki sem törődött, amely pangást, szegénységet eredményezett. Ébredjenek álmaikból idejekorán jó uraim, legyenek segítségükre a polgároknak és ha csak a legkisebb jó szándékot, cselekedetet mutatnak, hálás lesz önök iránt Baja város lakossága és mi leszünk az első, a kik elismeréssel adózunk, épügy, mint a közigazgatási bizottságnak egy helyes tényére rögtön az elismerés pálmájával válaszoltunk.

dr. Valentin Emil.

Platz Bonifác dr. jubileuma.

F. hó 7-én ünnepelték Szegeden dr. Platz Bonifác főigazgatói működésének 10-ik évfordulóját. Nem a konveniencia rótt le unott hétköznapi kötelességét, hanem a legbensőbb őszinteség, a legőszintébb elismerés, amely nem keresi az emberi gyöngeségek tetszését, hanem egyszerűen és becsületesen meghajol az érdem előtt.

Platz Bonifác, az ünnepelt főigazgató az ő rokonszenves szerénységében elhárította

Másnap este, mikor Náday már szerencsésen elfelejtette a kellemetlen epizódot, egy zöldkalapos ur jött lihegve a Nemzeti Színház udvarába. A magyar Brichanteau éppen Ujháziival beszélgetett az üveges előcsarnokban, de hirtelen elsápadt és így szólott:

— Szent Isten, itt van az én ismeretlen barátom.

Az idegen azonban kitárt karral közeledett feléje, szemébe könyök tódultak, hangja csuklott a megindulástól.

— Barátom, szólott, sohasem fogom elfelejteni neked. Beszéltem az államtitkárral, ő méltósága a lehető legkedvezőbbben intézte el a kellemetlen ügyet. És mind ezt neked, a te drága barátságodnak köszönhetem . . . Ha valaha egy önfeláldozó baráttra lenne szükséged, aki minden percben vérét ontaná érted, gondoldj reám, akit holtom napjáig lekötöztél . . .

— Egy igaz barátom van, beszéli most Náday, aki minden pillanatban vérét ontaná érted — és fájdalom, ennek sem tudom a nevét! . . .

magáról az ünnepeltetést és azt mondta, ez a tankerület ünnepe. Ugy látszott pedig nem a tankerület ünnepe volt az a nap, hanem a tudomány ünnepe. Platz Bonifác neve annyira hozzáfert a magyar tudományhoz hogy az az alkalom, amely az ő megtiszteltetését követelte, a magyar tudomány iránt való hódolatnak napja lett.

Az ünnep a maga méltóságos, emelkedett és tartalmas hangulatában a városi székelyület közgyűlési termében folyt le.

Az emelvényen a rendező bizottság ült, Cserép Sándor elnökkel. Az első padosorban Kállay A. főispán, Schmausz Endre szabadkai és bajai főispán, Pálffy Ferencz polgármester és a tanács tagjai. Az emelvényen szemben Lázár György dr. országgyűlési képviselő és a Dugonics-Társaság tagjai ültek.

Az ünnep bevezetésül a főgyimnásium énekkara egy szép üdvözlő éneket adott elő. Azután pedig Cserép Sándor igazgató, a jubileumi ünnep rendezője szép megnyitó beszédet mondott.

Az elnök Kárpáthy Károly dr. igazgató vezetésével egy öttagu bizottságot kért meg arra, hogy az ünnepeltet az ünnepély színhelyére kísérje.

Alig egy negyed óra múlva megérkezett Platz Bonifác dr., akit a közönség éljenzéssel fogadott. A szives ováció több percig tartott. A zaj lecsillapodása után Homor István reáliskolai igazgató üdvözölte tartalmas és szónoki szépségekben gazdag beszéddel a jubilanst.

Szünni nem akaró tapssal és éljenzéssel mutatta a közönség, hogy Homor István érdemeinek igaz tolmácsolója volt.

Azután dr. Lázár György a Dugonics-Társaság nevében köszöntötte az ünnepeltet.

Ezután következett az ünnepi szónoklatok sorában a legmeghatóbb. A tanítványok üdvözlője. Rainer Agost dr. kiváló szónoki készséggel, nemes előadásban köszöntötte az ünnepeltet a tanítványok nevében. Az eszmékben gazdag beszéd találó vonásokkal jellemezte a tanító és tanítvány közötti viszonyt, meleg, lelkes szavakban adott kifejezést annak az egész életre kiterjedő nagy szeretetnek, amely a tanítványok szívében dr. Platz Bonifácra fűzi. A beszéd mély hatást keltett.

Most az ünnepelt emelkedett szólásra. Meghatottan válaszolt az üdvözlőkre. Amit mondott, nemcsak a hála meleg kiáradása volt, de valóságos program is.

Táviratban üdvözölték a jubilanst: Gräff tanfelügyelő, a zentai főgymn. bizottsága, Baja város hatósága, Szabadka város tanácsa, Uj-Verbász gymn. bizottsága, Spitzkö székesszéki, Géresi debreczeni, Szieber kassai, Dunay besztercebányai főigazgatók, Várossy Gyula, Várady Árpád, Az egrí zirci konvent, Kiss János egyetemi tanár, A József műegyetem, Wittenberger kanonok, a tankerület tanulói, számos rendtársai és más tisztelői.

Levelet intéztek hozzá a helybeli notabilitások közül: Reök Iván, Tergina család, Magyar Miksa, Szarvady Huszka, Oltványi Pál prépost, Goldschmidt dr., Bánya dr., Szivessy dr. és még igen sokan, úgy, hogy a levelek és táviratok együttesen bekötve egy hatalmas könyvet adnának ki. Maguknak a táviratoknak a száma 101.

Szobrot Schweidel Józsefnek.

Hazafias mozgalmat indított meg nemrégiben Zombor város közönsége. Halhatatlan szülöttének a negyvennyolcas szabadságharc egyik lánglelkű bajnokának, a vértanu halált szenvedett hősnak: Schweidel Józsefnek szobrot állit. A

szobor költségeit országos adakozás útján óhajtják megszerezni, a mely, hisszük, hogy sikerülni is fog. A szoborbizottság a következő felhívást küldte be lapunknak:

Az aradi tizenháromnak áldott emlékét megörökítette a nemzeti hála és a honfui kegyelet.

A megdicsőült vértanuk sorában van Schweidel József 1848—1849. évi szabadságharcunk hős honvéd tábornoka. Velök küzdött ő is hazánk szabadságáért, velök szenvedett ő is vértanú-halált.

Schweidel József Bács-Bodrog vármegye szülötte. Zombor város falai között ringott bölcsője. Itt szívta lelkébe azt a törhetetlen hazaszeretetet, mely őt a nagy időkben, midőn a félvilág ellenünk támadt, nemzetünk félistenei közé emelte és a szabadság vértanujává avatta.

A tizenhárom iránt a nemzet már lerótt a kegyelet adóját. Az aradi Golgothát Pantheonná szentelte.

Több mint félszázad forgott le az idő kezekén, mióta vértanunk lerázta magáról azt, ami földi, maga pedig éltető eszmévé magasztosult.

Bács-Bodrog vármegye és Zombor város közönsége hozzájárult áldozatával az aradi vértanú-emlék felállításához, de nagy fia iránt külön is le akarja róni a hála köteles adóját. Részben már le is rótt. Ma, vértanúságának évforduló napján, az összes hatóságok és testületek részvétele mellett nagy ünnepséggel leplezte le Zomborban az emléktáblát, mely szülőházát jelzi. De szobrot is akar emelni neki, kit a magyar történelmünk a nemzet halhatatlan hősei sorában magasztal, hogy érben is lelkesítsen és buzdítson örök időkre a hazaszeretetre.

Emeljünk szobrot országos adakozással, örökítsük meg áldott emlékét mindannyian magyarok, mert mindannyiunkért vértanú. Édes hazafias kötelességünknek ez, mert az ő szobra jelképe lesz az igaz, önzetlen hazaszeretetnek, melynek glóriája fogja körülragyogni megdicsőült alakját és még a késő nemzedék is hevülni és lelkesülni fog a szent nemzeti ideálokért, melyek egyedüli és tiszta forrásai a nemzet virágzásának és boldogságának.

* * *

Hazafias kegyelettel kérjük, vegye szívére Schweidel József vértanunk emlékének megörökítését, terjeszse e gyűjtőívet ismerősei körében is és szolgálja hazafias lelkesedéssel a hazafias szent célt.

A törvényhatóságokat, a hatóságokat, a pénzügyintézeteket, az egyesületeket, a testületeket, a társasköröket, a társaságokat kérjük, adakozzanak e hazafias szent célra.

A hazafias eszmékért lelkesülő honleányokat kérjük, támogassák kegyeletes törekvésünket.

A hírlapokat kérjük, tegyék közzé jelen felhívásunkat, vállalják el az áldozati fillérek gyűjtését és nyugtázását.

Az ifjúság is lelkesüljön e magasztos eszméért; a hazafias kegyelet édes érzése lesz érte jutalma.

* * *

A nyilvános nyugtázást, ha óhajtja, a gyűjtő maga is eszközölheti bármely fővárosi vagy vidéki lapban.

A hazafias adakozás minden fillérjét hálás köszönettel veszi a szoborbizottság.

A begyűlt pénzek postautalványon, a gyűjtőívek pedig egyszerű borítékban küldendők be a Schweidel-szoborbizottság címére Zomborba.

A gyűjtőívek beküldésének határideje 1903. évi április hó 6. napja.

Isten áldása legyen a vértanú emlékének!

Hazafias tisztelettel

Zomborban, 1902. okt. 6.

Vértesi Károly, Krump Vilmos,
a szoborbizottság elnöke. a szoborbizotts. jegyzője.

Adakozásokat lapunk kiadóhivatala is elfogad és azt készséggel továbbítja rendeltetési helyére. A beérkezett adakozásokat lapunkban nyilvánosan nyugtázni fogjuk.

—

Polgártársak!

*F. hó 18-án, azaz csütörtökön fog-
nak megejtetni a városi képviselő-
választások!*

Választani kell e napon:

1 képviselőt a Belvárosban.

1 képviselőt a Homokvárosban.

1 képviselőt a Józsefvárosban

Hivatalos jelöltek:

A Belvárosban: Hesser Gyula

A Homokvárosban: Vukasinovits István

A Józsefvárosban: Schmidt Ferencz,
vagy Nágel Sándor.

A városi ellenzék jelöltjei:

A Belvárosban és
a Homokvárosban: Dr. Valentin Emil.

A Józsefvárosban: Lajdi József.

Polgártársak!!

Fölösleges nektek a városi ellenzék működésének üdvösségéről, égető szükségességéről, sőt mondhatni nélkülözhetlen voltáról bővebben nyilatkozni!

Ti azt mindannyian, pártkülönbség nélkül tudjátok, érezitek!

Hiszen a saját sorsotok, üdvötök, boldogulástok érdekében működik, önzetlenül, odaadással!

Azt sem szükséges elöttek bővebben kifejteni, milyen erőteljes, odaadó munkásságot fejt ki a városi ellenzék egyik kiváló erőssége
Dr. Valentin Emil biz. tag, aki a virilisták jövő évi névjegyzékéből kimaradván, a jövő évben megszűnnék a törvényhatósági bizottság tagja lenni!

Hogy ezzel, milyen nagy ür maradna betöltetlen, azt jól tudjátok!

Ez okból jelölte a városi ellenzék
Dr. Valentin Emil két kerületben, hogy megválasztása némileg biztosítva legyen!

Adjátok hát le szavazatotokat polgártársak folyó hó 18-án mentől tömegesebben a Belvárosban és a Homokvárosban
Dr. Valentin Emilre, a Józsefvárosban pedig Lajdi Józsefre!

A szavazás titkos!

A választás reggel 8 órakor kezdődik!

A választás helyei:

A Belvárosban: A városi székház.

A Homokvárosban: A homokvárosi iskola

A Józsefvárosban: A Belvárosi iskola.

Vigyétek győzelemre mindhárom kerületben jelöltjeinket!

**A közigazgatási bizottság
ülése.**

Baja város közigazgatási bizottsága f. hó 6-án tartotta rendes havi ülését, miről a következő tudósítást kaptuk:

A polgármesteri jelentés szerint a múlt hónapban 35 bűnügyben rendeltek el nyomozást.

Nevezetesen 21 lopás, 2 súlyos testi sértés, 3 közrend elleni kihágás, 2 csalás, 1 szándékos emberölés stb. alkalmával.

Az árvaszéki ülnök jelentése tudomásul vétetett.

A tisztí főorvos jelentése szerint az egészségi állapotok a múlt hónapban kielégítőek voltak. Bejelentésre kötelezett fertőző betegségek előfordultak: Diphtheria 3, hörk hurut 4, vérhas 1, hasihagymár 2, bárányhimlő 2 és trahoma 3. — Született 16 fiú, 27 leány. — Meghalt 19 férfi és 22 nő, összesen 41. Tehát a többlet a születésnél 2.

Adók befolytak november hónapban: Egyenes adó 59333 kor. 37 f. Hadmentességi adó 275 kor. 86 f.

Bélyeg és jogilleték 10183 k. 40 f. Fogyasztási és italadó 6788 k. 70 f. Országos betegápolási pótdobban 1884 k. 11. f.

A pénzügyigazgatóság javaslatára Baja városnál kereseti és fegyveradóban 5995 k. 50. f., orsz. betegápolási pótdobban 188 k. 95 f. m. behajthatatlan, töröltetni rendeltetik. — Ugyszintén a városi tanács javaslatára az 1901. év végéig több évről fenmaradó és összesen 3868 k. és 63 f. utadó hátralék leiratni rendeltetett.

HIREK

A bajai jóték. leányegylet karácsonyi mulatságát ez idén — eltérőleg az előző évek szokásos idejétől — nem karácsony másodnapján, hanem f. hó 27-én rendezi. Ez alkalommal, mint már jeleztük, a »Gyurkovics lányok« kerülnek színre. A főbb női szerepek Taussig Ella (Gyurkovicsné), Rosenberg Böske (Katinka), Rosenberg Adrienne (Miczi), Schvartz Elza (Sári), Kráhl Ilonka (Ella) urhölgyeknek vannak kiosztva. A főbb férfi szerepeket Bokor Oszkár (Horkay), Breuer Zsigmond (Radványi ezredes), Szász János (Radványi Gida), Fendrich Sándor (Kemény Tóni), Bruck Aurél (Sándorfi), Öhler Gyula (Semese) és Öhler Artur (Jankó) urak játszzák. A kisebb Gyurkovics lányok között Polák Rózsika neve is szerepel, akinek már egyizbeni szereplésére kedvesen emlékszik vissza közönségünk. — A napokban szétküldendő meghívók bővebbet!

A virilisták jövő évi névjegyzékébe Weidinger Dezső — felebezés folytán — a 12-ik helyre fölvetetett.

Egy család tragédiája. Megrendítő szerencsétlenség híret vesszük a szomszédos Bács-Vaskutról. *Ódry* István aljegyzőnek ötödfél-éves Pista nevű fiacskája a múlt héten difteritiszbe esett, melyet tőle édesanyja, majd később az apa és a legkisebb, alig egy éves kis leánykájuk is elkapott. Az angyali kis Pistike szerdán délután 5 órakor hunyta le örök álmra szép szemét s azon éjszaka követte a szeretett gyermeket az édes anyja is, talán hogy elkísérje imádott gyermekét nagy útjára. A boldogtalan apa és kicsi kis árvája most élet-halál közt lebeg.

Állatorvosok gyűlése Baján. Az »Országos állatorvosi egyesület« bács megyei osztálya f. hó 7-én a városi székház kis tanácstermében gyűlést tartott, melyen mindössze 15 tag vett részt. A *Kuszenda* János vármegyei főállatorvos elnöklése mellett megtartott gyűlés kiemelkedőbb pontjai voltak *Hirschenstein* Judának a bajai állami méntelep állatorvosának tagul történt felvétele, valamint *Hetzel* topolyai állatorvos érdeklődéssel kísért szakfelolvasásai. — A legközelebbi gyűlés Ujvidéken lesz.

A polgári olvasó-egylet társas estéi. A polgári olvasó-egylet agilis elnökségének az az ideája, hogy minden szombat este társas-összejevetelt tart, úgy látszik fényesen bevált. És ez nem is csoda, mert ezek az »összejevetelek« nem a szó bácskai értelmében veendő (vide: titulus bibendi) hanem történnek azért, hogy az egylet tagjainak nemesebb élvezetben legyen része. A múlt hét szombatján tartott összejevetelről lapunk más helyén számolunk be, itt csupán a mai est érdekes programját öhajtjuk regisztrálni. Nincs kisebb dologról szó, mint arról, hogy ezen az estén a budapesti m. kir. operaház tagjait, *Küry Klárát*, *Vidor Pált*, *Oláh* Lajos tárogató művészt, a buda-

pesti I. kerületi honvéd zenekart stb. fogjuk hallgatni — fonográfon. *Wagner* Antal könyvkereskedő ugyanis az egyesület rendelkezésére bocsátotta hatalmas concert-fonográfját, hogy módot nyújtson a polgári olvasó-egylet tagjainak, hogy azok a tudomány eme csodálatos alkotásában gyönyörködhessenek. Az érdekes fonográf-hangverseny műsora egyébként ez:

1) *Rákóczy-induló.* Előadta az I. kerületi honvéd zenekar.

2) *Pista bácsi dala.* Kettős. Énekelték: *Vidor Pál* és *Küry Klára*, a Népszínház tagjai.

3) *Kalapom szememre vágom.* Kettős. Előadták a m. k. Operaház tagjai.

4) *Czigány Panna.* Énekelté *Erdős Béla* a Magyar Színház tagja.

5) *Büsan szól a kecskeméti öreg templom nagy harangja.* Előadták: a híres tárogató mester: *Oláh Lajos* és *Erdős Béla*, a Magyar Színház tagja.

6) *Radeczky-induló.* Előadta az I. kerületi honvéd zenekar.

Dankó Gáborék itthon. *Dankó* Gábor hírneves bandája rövid időre hazajött Bajára, hogy még néhányszor gyönyörködtesse bennünket páratlan művészetében mielőtt amerikai nagy művész-körútjára indul. Igen, a mi *Dankó* Gáborunk Amerikába vitorláz kitűnő bandájával, hogy néhány ezer dollárt kimuzsikáljon a yankeek zsebéből, a mi — eddigi sikerei után itélve — bizonyosan sikerülni is fog neki. Szombaton és vasárnap fogja a Központi Szállóban tartani hangversenyeit, kedden és szerdán pedig a »Nemzeti Szállóban.«

A bíróság köréből. Érdekes fordulatot vett az atyja meggyilkolásával vádolt *Müller* Antal garai legény ügye. Nevezett ugyanis, mint már közöltük, beismerte atyja meggyilkolását. A napokban azonban névtelen feljelentés érkezett a büntető bírósághoz, hogy *Müller* József önként vállalta el a bűncselekményt, hogy édes anyját és idősebb bátyját megmentse. A feljelentés folytán a vizsgálat nevezettek ellen is megindított és a bíróság úgy a meggyilkolt *Müller* nejét, mint *József* nevű fiát is letartóztatta. Jogáskörökben nagy érdeklődéssel néznek az ügy elé. *Müller* Antal dr. Kelemen József; *Müller* József dr. Valentin Emil bajai ügyvédet bizta meg képviselővel.

Adomány. *Pinczehelyi* Gyula 1 drb. házrész-jegyét az ipartestületnek volt szíves ajándékozni. Fogadja ez uton is az ipartestület hála köszönetét.

A bajai ipartestület 1903. január 31-én tartja színelőadással egybekötött táncvigalmát a »Bárány« szálloda nagytermében. — Bővebbet a kibocsájtandó meghívók.

A polgári olvasó-egylet érdemes vezetősége azt a minden esetre dicséretes és üdvös elhatározást érlelte meg, hogy a kör fellendítése, nemkevésbé a társadalmi élet fejlesztése érdekében a tél folyamán néhány családi estélyt fog rendezni, melyeket műkedvelői és egyéb zenei produkciókkal óhajt fűszerezni, ezekkel mintegy növelve a tervezett esték szellemi becsértékét.

Örömmel üdvözljük a polgári olvasó-egylet előjáróságának eme céltudatos mozgalmát, mely hivatva legyen petyhüdt társadalmi életünkbe némi pezsgést belevinni és nagyon is óhajtanónak találjuk, hogy a kezdeményezők — *Drescher* Lajos elnök és *Drescher* Béla titkár — törekvései a bajai társadalomnak már csaknem vérebe átment közönyön hajótörést ne szenvedjen. Már nagyon is reánk nehezedett az álomkóróság bénító súlya és itt volna az ideje végre, hogy megszűnjék az a nemtörődömség, mely a bajai társadalom egyes rétegei között olyan régen fennáll. Tehát karoljuk fel és támogassuk a polgári olvasó-egylet célirányos eszméjét, melynek kivitelével a közéletnek hasznos szolgálatot teljesítünk; képezzenek a tervezett estélyek összekötő kapcsolatot társadalmunk egyes rétegei között, melyeket — sajnos — a széjjelhuzás átka szállt meg

Az első családi estély folyó hó 6-án szombaton este volt. Szép számú közönség gyűlt össze, mintegy bizonyosságul annak, hogy a tervbe vett estélyek visszhangra találnak, de

egyben annak igazolására is, hogy vannak közöttünk sokan, kik a társadalmi élet élését iránt kellő érzékkel bírnak. — Az estély hangversennyel indult meg.

1. *Chopin: Polonaise.* zongora-négykezes: előadták *Drescher Béláné úrnő és Drescher Béla úr.*

2. *Magyar dalok,* énekelte *Bartal István úr Drescher Béla úr zongorakísérete mellett.*

3. Részlet *Verdi »Aida«* című operájából; előadták zongorán: *Drescher Béla úr, hegedűn: Salgó Samu úr és fuvalán: Tomcsányi Béla úr.*

4. *Brahms: Ungarische Tänze* zongora-négykezes; előadták *Drescher Béláné úrnő és Drescher Béla úr.*

Minden egyes számot a hallgatóság kiváló lelkesedéssel fogadott, de különösen a zongoranégykezes és legkiváltkép a trió szabatos és művészi előadása szünni nem akaró tetzésnyilvánításban részesült.

A zeneszámok befejezése után vig csevegés következett, majd pedig táncra perdült a társaság fiatalja, öregje és mind vidámabb és kedélyesebb lőn a hangulat, melyet a kitűnő bor és a jó cigányzene még jobban fokozott... Haha! Cigány mellett, jó bor mellett...

A terv megpendítése és az eszme megvalósítása *Drescher Béla* titkár kiváló buzgóságát tanúsítja; de különösen a program összeállítása és főleg a zeneszámok pontos és lelkiismeretes betanítása körül szerzett érdemeket, melyekért az ügybuzgó titkárt feltétlen dicséret illeti meg.

Községi képviselőválasztások a bácsalmási járásban. A bács-almási járáshoz tartozó községekben ekként folytak a községi képviselőválasztások:

Jankovácson: I. kerületben rendes tagok lettek: *Taskovits István 134, Bereszkai János 134 és Dobra János 131* szavazattal. Póttag: *Szakál Pál 132* szavazattal. II. kerületben rendes tagok lettek: *Agócs József 55, Gaál Orbán 82 és Radvánszki György 60* szavazattal. Póttag: *Szücs István (György fia) 21* szóval. III. kerületben rendes tagok lettek: *Vörösvaszkai Gergely 104 és Halla István 88* szóval. Póttag: *Szarvas Ferencz 70* szóval. IV. kerületben rendes tag lett: *Szulcsán Pál 60* és *Halla István idb. 59* szóval. Póttag: *Fazekas József 56* szóval. Választás rendben folyt le.

Mélykúton: I. kerületben rendes tagok: *Illés János, Gelányi Menyhért és Tóth Árvai Pál;* póttagnak: *Kis Ferencz (sorke).* II. kerületben rendes tagoknak: *Balogh László, Bundula János. Bundula Péter és Kiss János;* póttagnak: *Kiss Gyula.* III. kerületben rendes tagoknak: *Zsarkó Ferencz, Odrobina György, Rajesán János;* póttagnak *Lojek Joachim.*

Tatabázán: (Egy kerület). Rendes tagok lettek: *Pálincás Márton 101, Burszky János bíró 75, Gänzsik Ferencz 66, Tüske Ferencz 63 és Kalmár Márton 58* szótöbbséggel; póttagok lettek: *Kalmár Miklós Pál 52, Ács Pál 52 és Vajda János 51* szóval. E községnél jellemző esetként felemlítjük, hogy összesen 236 szavazat adatott be s 88 rendes és 64 póttagra, összesen tehát 152 jelöltre történt szavazás, ennyien akartak lenni képviselők.

Matheovicson: (Egy kerület). Rendes tagok lettek: *Piukovits Fábrián József 24, Piukovits Lukács Bodó 16, Piukovits Fábrián István 16, Piukovits Fábrián Antal 16 és Piukovits Jesa Mihály 16* szavazattal; póttagok lettek: *Piukovits István Lukács 17, Piukovits Xavér Imre 16 és Piukovits Bena Szaniszló 16* szóval.

Kumbaján: Rendes tagoknak: *Freidinger György 114, Prohászka István 114, Fenkovits István 114, Brand János 114, Rettig Péter 114, Eisenhardt Ferencz 114. Berger János 112 és Rittgasser János 110* szavazattal; póttagoknak: *Dobler János 112 és Pencz Bálint 112* szavazattal.

Bács-Almásan: I. kerületben rendes tagoknak: *Eckert Péter 172, Morely István 142 és Petrekanics Dániel 140* szavazattal; póttagnak: *Grau Lőrinc 162* szóval. II. kerületben rendes tagoknak: *Hoffman Gáspár 216 Muró János 156* szóval; póttagnak: *Malesovits Benő 103* szavazattal. III. kerületben rendes tagoknak: *Knebelspiesz János 73, Róth József 60, Flekenstein Antal 56, Bauer János 56 és Haán József 55* szóval; póttagnak: *Gunysl János 70* szóval választott meg.

Képviselőválasztás Felső-Szt.-Ivánon. Felső-Szt.-Ivánon — mint ottani levelezőnk írja — f. hó 5-én volt a községi képviselőválasztás, *Szedressy Károly* jegyző elnöklete alatt. Rendes tagok lettek: *Tresz Gábor, Hohn János, Mészáros István, ifj. Kancsár József és Gárity Gergely.* Póttagok: *Mándity József és Csilics Bálint.* A választás rendben folyt le.

Az italmérők mozgalma. Köztudomású, hogy a zombori pénzügyigazgatóság az összes bajai korcsmárosok és szatócsok italkiméresi engedélyt tulmagasra emelte fel. Az italkiméresi engedélyvel bírók pártkülönbség nélkül *Dr. Valentin Emil* a bajai függetlenségi párt alelnöke kezdeményezése folytán értekezletet tartottak s egyelőre azt határozták el, hogy az összes italméresi illetéket *dr. Valentin* által megfelelőbbézik, a mi meg is történt.

Ellopott tehenek. Barát István helybeli gazdától 2 tehenet loptak e héten. Ő maga bizonyult a legügyesebb detektivnek, mert a tehenek hollétét és a tetteseket kipuhatólta. A tehenek meg is kerültek és a tetteseket *dr. Hetényi Pál* vizsgálóbíró letartóztatta.

Megmozdult a Sugovica partja. Több Sugovica parti háztulajdonos jelentést tett a rendőrségnél, hogy a Sugovica partja a házak alatt lecsuszott, hogy azok alapja szabadon van és így az összedüléssel fenyegetnek. Remélhetőleg a sürgős intézkedés nem fog elmaradni.

Talált pénz. A rendőrség egy 4 k. 86 f. tartalmazó erszényt talált. Jogos tulajdonosa jelentkezhetik.

Magzatelhajtás. Nem ártana, ha a Dunántuli »Közművelődési Egyesület« *Rákossy Jenőnek* »Az egy gyermekrendszer« című felolvasásából egy csomó példányt Bácskába is küldene. Mert bizony itt is nagyon gyakran találkozunk a magzatelhajtás undorító és nemzetrontó tetteivel. A sok titkos eset közül a napokban ismét kiderült egy. *Gaál János,* a katymári rendőrség derék vezetője derítette ki, hogy *Vujkov Luca* ottani leányzót áldott, de rá nézve terhes állapotától *Polyák Vranka* kuruzsló a már megszokott veszélyes műtéttel megszabadította. A rendőrség — mint bács-almási levelezőnk írja — mindkét nőt letartóztatta.

Figyelmeztetés a postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése stb. tárgyában. A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával a postai forgalom az egész országban rendkívüli mérvet ölt, melynek akadálytalan és pontos lebonyolítására a t. közönség érdekeinek megóvása végett a szükséges intézkedések a következők:

1. Pénzt legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni, küldhető azonban szabályszerűen pecsételt levélben is, de más tárgyakkal egybe-csomagolva sem pénzt, sem ékszert nem szabad.

2. Csomagolásra faládácska, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű, csekélyebb súlyú tárgyakkal pedig legalább is többrétű erős csomagoló papir használandó.

A pecsételéskor vésett pecsétnyomó használandó.

3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték- és keresztnévnek, esetleges előnévnek vagy megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, özvegy stb.), továbbá polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére, a *Budapestre és Bécsbe szülő küldemények címirtaiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtójelzés stb. is kitéendő.*

A rendeltetési hely (vármegye) és ha ott posta nincs, úgy az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó. Ezen címiratot erős zsineggel vagy dróttal tartósan a csomaghoz kell kötni. Papirlapokra irt címekeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani s ezenkívül a csomagot zsineggel úgy átkötni, hogy a zsineg keresztelése a címiraton legyen.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címirat összes adatait magában foglaló cédula a csomagban is elhelyeztessék, hogy azon esetre, ha a burkolaton levő címirat leesnék s elveszne, vagy pedig olvashatlanná válnék, a bizottsági felbontás után a jelzett cédula alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen.

Ezen óvintézkedést a t. közönségnek különös szíves figyelmébe ajánlhatom, mert azzal a feladott csomagoknak kézbesítését minden körülmények közt biztosíthatja.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó nevét és lakását a csomagon levő címirat felső részén is kiténtesse.

5. A csomagok tartalma úgy a címiraton, mint a szállítólevélen is szabatosan és részletesen jelzendő; a Budapestre és Bécsbe szülő csomagokon és szállító leveleken pedig, ha ezek élelmi szereket vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak, azok mennyiségének tüzetes kiírása is szükséges (pl. egy drb. hurka 2 kiló, egy drb. szalonna 1½ kiló, egy drb. pulyka 2½ kiló, 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

Felkéretik végül a t. közönség, hogy a karácsonyi ünnepek előtt a postai küldeményeket *lehetőleg a délelőtti órákban,* vidéken pedig a posták indulása előtt jóval korábban postára adni sziveskedjék, hogy a küldemények összetorlódása kikerülhető és azoknak még a feladás napján késedelem nélkül való továbbítása biztosítható legyen.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon, a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbrót, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszertára a Szent-Háromság-hoz Baján.

Nagy karácsonyi kiállítás szemlélhető meg **Sternfeld Vilmos** fő-utcai diszműkereskedésében, a hol a legizlésebb kivitelű karácsonyi és újévi ajándéktárgyak a legjutányosabb áron beszerezhetők. Ugyanitt a legújabb és legeredetibb gyermekjátékok a legnagyobb választékban kaphatók. Számos árucikk magyar gyártmány!!

Szinészeink Szabadkán.

Halálos csönd.

»A folt, a mely tisztit,« »Szent-e vagy örült« c. szindarabok nagynevű szerzőjének, a spanyol drámairodalom jelenleg első képviselőjének, *Jose Echegaray*-nak nem nagy szerencséje volt evvel az utóbbi darabjával, a »Halálos csönddel.« A darab mistikus címe felingerelte a kíváncsiságot, de azután, hogy előadták a Nemzeti Színházban s a vidéken, a lapok megkritizálták egy-két tárczában s azután minden csendes lőn. Előadják-e még a fővárosban s lesz-e olyan sikere, mint a »Folt, mely tisztit« cz. darabjának, nagyon kérdéses.

Pedig nagyot tévednek, kik e darab fölött könnyedén keresztül akarnak siklani. Vannak benne oly eszmék, a melyek örökérvényűek a mai modern kor erkölcsi gondolkodásának oly széles körű tudása tárul fel előttünk, hogy a gondolkodók, az emberi lélek tanulmányozói mindig visszajárhatnak ehhez a darabhoz, mint a szenvedélyekkel teljes emberi életnek egyik kitűnő jelenségéhez.

Technikai szempontból is kitűnő munka.

Echegaray egy bizzar gondolatot, mint alapot rak le s erre a matematikus tudós kérelhetetlen szigorúságával építi fel drámáját. Ahogy szabadjára ereszti az indulatokat, azok szigorú következetességgel, mint a kilőtt nyíl, egyenes irányban törnek előre, hogy magukkal ragadják, összetiporják, ami utjukba akad: szerető szíveket, becsületet, boldogságot.

Glóriának az atyja megtudja, hogy felesége hűtlen hozzá s légyotton van. A megtámadott férfi becsületnek elégtételt akar szerezni. Glória is megtudta anyja botlását, hogy anyját megmentse atyja dühétől, felkeresi anyját és elrejtí. A felbőszült férj betör a légyott helyére s ime ott nem nejét, hanem leányát találja. Nejét talán megölte volna, leányáért azonban megverekszik s a párbajban elesik. A főúri család botrányát egy nap alatt megtudja egész Madrid. Az anya és leánya a pletyka elől kolostorba vonulnak. Elmult öt év. Az anya meghal. A kolostor esendjét nem tudja keresztül törni az élet vásári zsibaja, s Glória azt hiszi, hogy őt és anyját, atyját egészen elfeledte a világ.

Öt év múlva visszatér a világba Donna Mercedes rokona karján, mint atyja testvérének a leánya s a neve nem Glória többé, hanem Angustias (Tarján Irma.) Igazi női szépség, finom, elegáns, művelt és gazdag. Ahogy a társaságba lép, mindenkinek a figyelmét magára vonja s az udvarlók egész serege veszi körül. De ő csak Raymondot (Füredi Béla) szereti s ennek a lelkes férfinak is ő az ideálja. Angustias megjelenésével rögtön szárnyára kél a pletyka. Elég az ő rokoni összeköttetése Glóriával, hogy majd leplezett szavakban, majd nyíltan szeme elé tárják, hogy hozzátartozik ahhoz a családhoz, melynek becsületén foltot ejtett a gyalázat. Mint a sima tó tükrére dobott kavics folyton hullámgyűrűket vet és terjeszt maga körül, úgy az Angustiasra szórt rágalom is folyton nagyobb körben terjedt, hogy végre belegyűrűzőn az egész társaság köztudatába. Ime, ez az a forogtatag, mely örvényébe kapja Angustias és Raymondo becsületét és boldogságát. Innen sugárzik ki az az elszomorító valóság, hogy a rágalmazó pletykának irányát, sem dimenzióját nem mérhetjük meg s az összetört becsületnek üde fényét és tisztaságát nincs hatalom, a melyik visszaadja többé.

Raymondó is hall valamit a család régi bűnéről s amidőn felvilágosítást kér Angustias-tól, rémülve tapasztalja, hogy az titkot tartogat s kijelenti, hogy nem lehet nejévé.

Estély van Penna tábornoknál (Baróthy.) Hivatalos rá Madrid elite-je. Ott van Genaro is, az iparlovag (Krasznai), aki testvérétől tudja, hogy Glória meg Angustias egy és ugyanaz a személy, csak azt nem, hogy ez a nő ártatlan. Alacsony jelleme kiaknázza a kiélesített helyzetet s a szorongatott nő titkát. Nőül kéri Angustias-t, különben leleplezi a társaság előtt. Itt érünk el a drámai bonyodalom tetőpontjára. Angustias a ki már egyszer feláldozta magát anyja becsületéért, másodszer is megteszi ezt. Annyira erős benne ez az érzés, hogy hősiességig ragadja: Inkább lemond Raymondó becsüléséről s oda dobja magát világ megvetésének, csak hogy anyja becsülete megmaradjon Imádnivaló gyermeki szeretet s én azért szeretem Angustias-t, mert vértanujává lőn anyja becsületének.

De itt találjuk fel egyszersmind Jose Echegaray-nak nagy tévedését is. Két nemes erényt állított egymás mellé: a női szemérmert, meg a gyermek szerelmét anyja iránt. Ha Angustias feláldozza magát anyjáért, nem tudunk megszabadulni attól a gondolattól, hogy benne a női szemérmert hanyatlott, mikor a legjobb helyen is meg mer jelenni. Pedig mi e tiszta lelket oly fehérnek óhajtjuk mindig látni, hogy ne tapadjon hozzá még a gondolata sem a bűnös szerelemnek. Másrészt, ha nem erős benne a gyermeki szeretet, úgy anyját látjuk elsüllyedni a fertőben. Echegaray tévedett, mert a nőnek lelkitisztaságának felül kell mulni minden más érzést, mely szívét dobogtatja.

Ezek után az események végzetes gyorsasággal követték egymást. Genaró felfedezése villámgyorsasággal terjed el a tábornok termében s Rajmundo a sebzett vad elkérésével vonja kérdőre Angustias-t. »Majd akkor tudsz meg mindent, ha az én vagy a te halálos perced elérkezik«, mondja neki. Rajmundo

párbajt viv, s hogy a titok nyomára jusson belerohan Genaró kardjába. Véres tátongó sebbel viszik föl Angustias-hoz; s amikor vére fogytán eltűnik az élet színe a fiatal arcról, szemei megtörnek, akkor Angustias megvall mindent: Ő ártatlan s anyja becsületének az áldozatja. Rajmundo boldog mosolylyal ajkán hal meg, s Angustias a kedves halottat nézve titkára gondol, melyet most már mély esőnd, halálos esőnd takar.

Tarján Irma be tudott hatolni Angustias szövevényes lelkiállapotába s megtudta érteni Echegaray-t még nagy tévedésében is. A szenvedélyek harcában önfelédtséggel dobta bele magát azok hullámaiba s avval a biztos tudattal, melyet csakis a teljesen átértett igazság tud az embernek adni, vitte előre a darabot, melynek sikere teljesen az ő kezeibe volt látva. Akik megfigyelték és ismerik az ő művészetét, azok most meggyőződtek, hogy egy befejezett művészi egyéniség, aki a női természet finom szemlélődésével teljesen behatolt a női lélek és szív titokzatos országába.

Tarján Irma mellett Baróthy Antal alakításairól emlékezem meg először. Óriásit nőtt ma este a közönség előtt ez a fiatal művész, aki a 92 esztendő öreg tábornok alakját egyetlen nagy jelenetében oly művészettel ábrázolta, amilyen csak egy oly kiváló jellemszínészről várható, mint amilyen Baróthy, ha Raymondó személyesítője csak megközelíti is Baróthy és Tarján kiváló alakítását Echegaray drámája zajos sikerével számolhattunk volna be.

De sajnos az a színész, aki annyi intelligenciát árult el, De Ryon szerepében, szombat este a szó szoros értelmében agyoncsapta szerepét. Nem hinnénk, hogy szándékosan játszta meg úgy Raymondót, mint ha Göndör Sándort öltöztették volna fel szalon ruhába, inkább azt hiszem, hogy nem értette meg szerepét. A szó szoros értelmében dühösködött végig a darabban Füredi úr, akitől pedig mi sokat vártunk.

A többi szereplők kicsiny szerepükben igyekeztek méltó keretül szolgálni Angustias és a tábornok személyesítőinek.

Lukácsy István.

Karácsonyi vásár.

A közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szíves figyelmét könyv- és papirkereskedésemre tisztelettel felhívni. Üzletem úgyszólván tárháza az ajándékozásra alkalmas tár-

gyaknak. Igy képeskönyvek, mese-könyvek, a serdülő ifjuság részére: elbeszélések, utazások, a nagyoknak: költemények, regények, disznművek stb. stb. igen nagy választékban, szabott árak mellett kaphatók. Üzletem papírú osztálya — versenyképesség és választék dolgában — vetekszik sok fővárosi papirkereskedéssel. A többek közt különös figyelembe ajánlom levélpapírdoboz ujdonságaimat. E dolgokban gyönyörű novitásaim vannak az idén. Első helyet foglalnak ezen a téren a pártatlan izléssel kiállított, kiváló finom levélpapírossal és boritékkal töltött fadóbozok, — mahagoni-, cédrus- vagy jávorfából, kézi festéssel, mozaik-berakással, kristályüveg tetővel stb. stb. Ezek a kulccsal zárható dobozok, — melyek, ha kiürülnek, ékszer, szivar, keztyű stb. megőrzésére kiválóan alkalmasak, oly elegánsak, hogy azok bármely nagyuri salon asztalán is helyet foglalhatnak. De van ezeknek még egy megemlítésre érdemes tulajdonságuk és pedig az, hogy ezek kizárólag hazai gyártmányok, amelyek a magyar ipar diadalát hirdetik nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is. — Üzletemnek vannak ezenkívül még egyéb különlegességei is. Ezek péld. a fényképező gépek. A fotografálás ma a világ legfelkapottabb sportja, minél fogva ajándékozásra egy-egy ilyen apparátus kiválóan alkalmas. Fotografáló gépeket 8, 12, 26, 27, 41, 62, 90, 105 és 145 korona árban tartok raktáron. A tanítás ingyenes, a gépek jóságáért szavatosságot vállalok. Nem mulaszthatom el ez alkalommal, mélyen tisztelt közönség, hogy szíves figyelmét hangszerárúim felé ne irányítsam. Raktáron tartok ugyanis kiváló minőségű (Oeser Ferencz-féle) Mignon- és szárny-zongorákat, Schunda-féle cimbalmokat, hegedűket, hegedű alkatrészeket, Mascagni-féle concert-fonográfot és hengereket s mindezeket a lehető legjutányosabb, de szabott árak mellett bocsátom áruba. Főlősleges tehát, nagyérdemű közönség az eféle dolgok bevásárlása végett Budapestre, Bécsbe fáradni, mert megkapjuk azt itt is — olcsóbban, mint az óriási rezsisével dolgozó fővárosi üzletekben.

Szíves támogatást kérve maradtam
Baja, 1902. december hó.

hazafias tisztelettel

ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

KRAUSZ LIPÓT

arany-, ezüst-, ékszer- és órarakára
BAJÁN.

Ajánlja dúsan felszerelt, jól szabályozott
svájcki zsebóráit és ingaóráit.

Arany-, ezüst- és drágakő-ékszerek
legnagyobb gyári raktára.

Ékszer javítások és átalakítások saját műhelyemben végeztetnek.

Minden egyes arany- és ezüst-tárgy a m. kir. fémjelző hivatal védjegyével van ellátva.

Valódi berndorfi CHINA-EZÜST evőeszközök és mindennemű
DISZTÁRGYAK nagy raktára.

— o Órajavítások pontosan és jutányosan végeztetnek. o —

Régi arany- és ezüst-tárgyak, valamint drágakövek becsesértetnek, illetőleg
legmagasabb árak mellett vásároltatnak meg.

Ujdonság gránát árúban.

— Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek. —

BANK- és VÁLTÓ-ÜZLET

GRAUAUG J. LIPÓT

BAJA,

DRESCHER GYULA-féle HÁZBAN.

Eszközöl előnyös feltételek mellett:

Váltóleszámitolásokat.

Jelzálog-kölcsönöket.

Tőzsdei megbízásokat.

Váltó- és utalvány beszédéseket.

Előleget nyújt értékpapírokra.

Szelvény-beváltás.

Értékpapírok, sorsjegyek, bel- és külföldi pénznemek
VÉTELE és ELADÁSA.

Osztálysorsjegyek eladása.

Élet-, tűz-, jég-, baleset és szállítmány-biztosítások
a legolcsóbb díjtételek mellett eszközöltetnek.

Az árú osztály már ez idő szerint elfogad megbízásokat és eszközöl
kötéseket a jövő idényű pirszén-szállításokra.

Órákat, arany- és ezüst-tárgyakat olcsó
gyári árak mellett küld jótállással

SCHÖNWALD IMRE

óras, arany- és ezüstárúgyáros
PÉCSETT.

Magy kir. törvényszéki leg bejegyzett állami érem-
mel, arany- és ezüstéremmel kitüntetett cég — becsü-
letes kiszolgálás. — Minden tárgy valódisága bizo-
nyítására a m. kir. pénzverde-hivatal által van meg-
próbálva és annak próbajegyével ellátva. —

Nem tetsző tárgy ki lesz cserélve vagy a pénz visszaadva,
a károsodás tehát kizárva.

Valódi ezüst remontoir	5 20 frt	Arany gyűrűk 2-20 frittól feljebb.
kettős fedéllel	7 —	Csinos, nemes opál-gyűrűk 4 fittól
horgony 15 köves szerk.	8 25 „	feljebb
pontosan járó nickel rem	3 50 „	Valódi gyémántgyűrűk 10 fittól fel-
goldin óra	5-50 „	jebb
ezüst női remontoir	5 50 „	Finom nickel-horgony éb-
valódi 14 karátos női rem.	14 —	resztő óra
ugyanaz kettős fedéllel	18 —	8 nap járó ingaóra
valódi arany rem. úri óra	24 —	ütőszerkezettel
kettős fedéllel	35 —	Szép kakuk-órák 7 frittól 12 frittig.

Valódi megvizsgált ezüstláncok csinosan kidolgozva
20 gramm súlyu 1 45 frt, 30 gramm 2 15 frt, 40 gramm 2 55 frt
60 gramm 4 50 frt, 100 gramm 6 frt.

Valódi 14 karátos arany uri-láncok szép kivitelben, 20 gramm
nehéz 25 frt, 30 gramm 37 frt, 40 gramm 47-50 frt.

Kivárat szerint hozzá illő aranyba foglalt köves lógók 10—15
gramm súlyban, darabonként 4.50 frt.

Szétküldés mindenhová a pénz előleges
beküldése vagy utánvét mellett.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetnek bárkinek.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked irok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Bolton uram, csupán EMKE-t kínáljon!

A fentt megénekelt „EMKE” levél-
papiros minden nagyágban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papirkereskedésében.

30-3

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség tu-
domására hozni, hogy nőm: Tófalvy
Bélané több előkelő fürdőhelyen, u. m.
Tusnád, Karlsbad stb. mint okleveles

masseur és

hidegviz-gyógyász

működött s mint ilyen előkelő fürdő-or-
vosoktól elismerő nyilatkozatokkal ren-
delkezik, magam pedig mint ugyancsak

masseur és tyukszem-vágó

igen nagy gyakorlatra tettem szert —
Baján letelepedtünk. Tisztelettel kérjük
tehát a n. é. közönséget, hogy adandó
alkalommal szolgálatainkat ezen irányban
igénybe venni méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Tófalvy Béla és Tófalvy Bélané

Baja, Kisvásártér 168. szám.

Kis-Gsávolyban
a Malom-utcza

Jégvermem

kerttel együtt kiadó.

Nievel Nándor.

Postaládák

nagy mennyiségben kaphatók

ifj. Wagner Antal

könyvkereskedésében.

Hirdetmény.

A BAJAI

KÖLCSÖNÖS SEGÉLYZŐ EGYLET

közöské teszi, hogy az egyleti alapszabályok értelmében EGY ÚJ, a

HARMINCZHARMADIK

évtársulatot alakítja.

Az előjegyzés f. é. december elsején veszi kezdetét, mely alkalommal alatisítási díj fejében minden részlet után **4 korona** fizetendő, — az alapszabályok pzerinti hetibefizetés hetenkint **1 koronával** 1903. január 1-étől történik.

Együttal jelentjük továbbá, hogy az 1897-ik évtársulat végelszámolás alá kerül, — és az érdekelt tagok a zárszámadás elkészítése és megbirálása után (1903. március 1-én) kielégítettnek.

Az előjegyzés, a főtéren az intézeti házban eszközöltetik.

Baján, 1902 november hó

Az intézet igazgatósága.

Feltűnő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges
A dohányzó egyszer veszi és
többé mást nem szihat

legjobb valódi francia **szivarkapapir** és **szivarka-
hüvely** kapható az ország minden különleges-
ségi árúdjában.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy helyben

KLEIN REZSŐ

bejegyzett cég alatt az **Erzsébet Királyné-utcában, Mészáros-
féle** ujonan épült palotában, (Reich Farkas Fiai cég átellenében) a mai kor igé-
nyeinek minden tekintetben megfelelő

női- és úri- divatárú-üzletet

nyitottam. Raktáron tartok dús választékban **férfi- s gyermek-ingeket, gallérok s
kézelőket, nyakkendők, eső-ernyők, keztük, fűzők és illatszereket,** illetve az
összes e szakmába vágó cikkeket, ugyszintén **női** valamint **férfi szabókellékeket.**

Főtörekvésem leendő pontos kiszolgálás és jutányos árak alkalmazása által az igen tisztelt vevőközönség teljes megelégedését és bizalmát megnyerni.

Magamat kegyes jóindulatába ajánlva, kérem méltóztassék nagyrabecsült látogatásával, illetve megrendeléseivel szerencsételtetni s vagyok

alázatos tisztelettel *Klein Rezső.*

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.

A tatai BRIKETT

teljesen pótolja a porosz szenet.

Szoba fűtéshez

főzéshez

legjobb, legjutányosabb.

Nagy fűtőerővel bír.

Szagtalanul ég el.

Nem képez salakot.

Egyforma darabokból áll.

Nem kell tördelni.

Nem porlik.

Nem piszkít.

Nem esik szét

s így mi sem

vesz kárba.

Olcsóbb minden más szénél,

mert teljesen elég.

Főelárusító Baján:

özv. Spitzer Simonné

épitési- és fűtőanyagok üzlete.

(Megrendelési iroda a Tóth Kálmán-téren.)

